

Մ Ե Ն Տ Ո Ր

ՄԷՃՄՈՒԱՅԸ ՄԷՊԱՀԻՍԻ ՄԻՒՖԻՏԷ

ՊԵՐԻՆՃԻ ՍԷՆԵ՛

1886 ՅՈՒԼԻՍ 1

ՆՕՄԵՐՈ 13

Փ Ա Մ Ի Լ Ե Ա

Զ Ի Վ Ճ Է Յ Ն Ի Ն Վ Ա Զ Ա Յ Ի Ֆ Ի

Ա

Քիլիսանըն գավա՛րտի մուճիպինճէ իճրա էտիլէն Պսակ՝
թէզէվվիւճիւն ալէնէն վէ ըէսմէն ին՛իգատը վէ ֆամիւ-
եանըն թէշէքլիւ տիւր : (1)

Տիգգաթ էտիլտիքտէ կէօրիւլէճէք տիր քի էհալիմի-
զին էքսէրիեա պիր ատէթ հալինտէ ըաղպէթ էթտիյի
Պսակ խորհուրդունտա՝ լազըմ՝ օլան տուալարտան զայրի
զէվճէ վէ զէվճէյէ խիթապէն փէք իգթիզալը նասի-
հաթլար վէրիլմէքտէ վէ պիր ֆամիլեա իչիւն հազըրտա
վէ միւսթազպէլտէ վաճիպ օլան վազիֆէլէր զիքը էտի-
լիպ անլէրին գապուլ վէ իճրա էտիլէճէյի իչիւն թա-
րաֆէյնտէն վա՛տ ալընմագտա տըր : Իշթէ հէր քէս մէզ-
քիւր վազիֆէլէրին միւշքիլաթընը պիլէրէք էօյլէճէ գա-
պուլ էտէր վէ վա՛տընտա տախի սապիթ գալըր իսէ՛ ֆա-

(1) Շիմտի , Էվրօփատա բուհանի պին իճրա էտիլմէյէրէք
սալթ հիւքիւմէթ հուզուրունտա ագտ օլունան նիքեհակար տա-
խի վար տըր :

միլեաճա զուհուրա կէլէն միւնասիպէթսիզ հալլէրին գըս-
մը ա'զամը տէֆ' ու իզալէ օլապիլիր :

Զիւնքի ինսան գըսմը չօգ չէյի եըրադտան վէ խա-
րիճտէն փարլագ կէօրտիւյիւ վէ էն զիեատէ հասրէթ
չէքտիյի մատտէնին իսթիհսալընտան սօնրա չափուգ օ-
սանտըղը կիպի' երքէք վէ գըզ իքի կէնճէր տախի եէք-
տիկէրլէրինին ըէֆագէթինտէն մահզուզիյէթի թամմէ վէ
սէֆա վէ սա'ատէթ մէ'մուլ էյլէմէքտէ վէ հաթթա պիր-
պիրպիրլէրինի գուսուրսուզ վէ մէլէք կիպի քեամիլ զանն
էթմէքտէ իքէն , պիթթապի եագընտա պէօյլէ պուլա-
մաեաճագլարընտան' չօգ քէրրէ տիւյիւն զիյնէթինտէն
պիր գաչ կիւն սօնրա թարաֆէյն իւզէրինտէ ֆէվգէլա'-
տէ պիր թէպէտտիւլ կէօրիւլմէքտէ վէ հէրարէթի թէ-
լէֆ օլմուշ պիր աթէչֆիչան վէ եախսոտ կիւզէլ պիր ըիւ-
եատան ալտանմըշ չօճուգ միսիլլու պիր հալ միւշահատէ
օլունմագտա տըր :

Պու սէպէպտէն , պէօյլէ սըրալարտա նէթայիճի մու-
զիրրէ մէյտանէ կէլմէմէսի իչիւն թարաֆէյնտէն իճրասը
վաճիպ օլան թէտապիր վէ իհթիմամ վար տըր :

Էն էվլէլ , պիլինսէ ճայիզ տիր քի զէվճէյն հէր վա-
գըթ եէքտիկէրինէ ըիայէթ վէ հիւրմէթ կէօսթէրմէլի-
տիրլէր , զիրա սալթ մուհապպէթ' հէր նէ գատար տա
չիտտէթլի վէ տէվամը օլսա' նիհայէթ , սօլմաեա միւպ-
թէլա պիր չիչէյէ պէնզէր . ֆագաթ հիւրմէթ վէ ըիա-
յէթ' գայիմ վէ գապի պիր էսաս տըր :

Մա'լիւմը ա'մմէ պիր քէյֆիյէթ տիր քի , ինսան թա-
պիաթը իգթիզասընճա հէր ատէմ քէնտի հագգընտա
հիւսնիւ զաննա մալիք օլուպ' հէր վագըթ մէտհիյէլէր
իշիթմէյէ վէ հիւրմէթլէր կէօրմէյէ գուվլէթլի պիր ար-
զու թաշըմագտա տըր , լաքին հէր ատէմ պիր տիկէրի-
նին պու արզուսունու իգնա էտիպ էթմէմէյէ վէ հիւր-

մէթ կէօսթէրիպ կէօսթէրմէմէյէ մէճպուր օլմանուպ՝ սէրպէսթ իսէ տէ , գարը վէ գօճտ իչիւն պէօյլէ տէյիլ տիր . անլէր՝ հէր վագըթ հիւսնիւ իմթիզաճտա պուլուն . մանա միւթէհհիւտ օլտուգլարընտան՝ գալպտէ մուհապպէթի խալիսէ թաշըմագլա պէրապէր՝ քէքլիֆսիզլիլին տէրէճէսինի թէճաւուզ էթմէյերէք զահիրէն տախի վահիպ օլան իզզէթ վէ իլթիֆաթը իպրազ վէ իճրա էյլէմէլէրի մութլագ սուրէթտէ լազըմ կէլիր :

Մուհապպէթ հատտէն էֆզուն հէրարէթ իլէ սարֆէտիլտիքտէ՝ թէ՛հ սէօնէր , պիլա՛քս էօլչիւ իլէ օլտուղու վէ թարաֆէյնին հիսսիեաթը շէրէֆինի իգնա էտէր տէրէճէտէ հիւրմէթ վէ իլթիֆաթ իլէ տախի պիրլէշտիյի սուրէթտէ՝ պէր տէվամ՝ պագի գալըր վէ պու հալտէ ալագալարը մէվճուտ զէվճէյնտէն միւթէշէքքիւլ պիր ֆամիլեա՝ հագիգաթէն , տիւնեատա պիր սէատէթ մէնպա՛ը վէ ճէննէթ նիւմունէսի օլապիլիր :

Զիքը օլունան նօգթայը՝ թարաֆէյն էսաս իթթիխազ էթտիքտէն մա՛տէ եալընըզ զէվճէ եախօտ զէվճէյէ այիտ օլան աթիտէքի խուսուսլարը տախի նազարը տիգգաթա ալմագ իգթիզա էտէր :

Դարը ճինսինին ատէթտէն օլան ինատլըղը , միւճատիլ թապիաթը , պօշ շէյլէրի սէօզ էթմէսի վէ չօճուգ կիպի մուա՛մէլաթտա պուլունմասը՝ ֆամիլեա արասընտա զուհուրա կէլէն նիզա՛լարըն վէ զավզալարըն է՛ն պէօյիւք սէպէպի օլտուղունտան՝ անլէրտէն միւմքինի մէրթէպէ իճթինապ էթմէք ֆարզ տրր :

Գատընլար՝ հէր վագըթ վէ հէր սըրատա իտարէճի . թէմիզ , զայրէթլի , նազիք վէ թէրթիպլի օլմանա տիգգաթ էյլէմէլի տիրլէր : Միւսրիֆ գարըլար . քիրլի խաթունլար , թէնպէլ մատամլար վէ թէրպիյէսիզ հանըմլար տիւնեանըն է՛ն պէօյիւք պէլալարընտան ա՛տտ էտիլէ :

լէր լայրդ տըր : Հալ պու քի զէվճին հալ ու իգթիտար-
լարընը պիլիպ օնա կէօրէ մէսարիֆ էթտիրէն , անըն քի-
սէսինի գայըրըպ իտարէլի տավրանան , խանէնին հէր
քէօչէսինի վէ չօճուգլարըն իւսթիւնիւ պաշընը թէմիզ
թութան , իհմալ վէ թէքեասիւլ էթմէյիպ խըզմէթլէրի-
նի նիզամընտա վէ վագթընտա իճրա էտէն , ախէր քիմ-
սէլէր իլէ մահալընա վէ սըրասընա միւնասիպ նէզաքէթ
վէ թէրպիյէ իլէ գօնուչան վէ հէր իշլէրինի թէրթիպ վէ
թէտպիր իլէ թանգիմ էյլէյէն հանըմլար՝ կէրէք զէվճէ-
րի վէ կէրէք պիւթիւն այիլէլէրի իշիւն ազիմ պիր պէ-
րէքէթ տիրլէր :

Գատընլար՝ եագըն թէալլիւգաթ տայիրէսինտէն խա-
րիճ օլան քիմնէլէր իլէ կէօրիւշիւպ գօնուչտուգլարընտա
ղայէթ իհթիրազ , էրքեան վէ ճէնապ իլէ հարէքէթ վէ
զէվճլէրինտէն զիեատէ պաշգալարընա խօշ վէ լաթիֆ կի-
րիւնմէք զայրէթինտէն պիւսպիւթիւն իճթինապ էթմէլի-
տիրլէր : Պու նօգթաեա տիգգաթ էթմէմէք երւզիւնտէն
տէյիլ սալթ թիւրքիա կիպի պիր մէմալիքտէ վէ էրմէ-
նիլէր կիպի պիր միլլէթտէ՝ է՛ն միւթէմէտտին թարաֆ-
լարտա պիլէ ֆամիլեալարըն ըահաթ վէ նէշաթը իսլալ
օլապիլիր :

Գատընլար՝ զէվճլէրի իլէ քէմալը նէզաքէթ վէ լէթա-
ֆէթ իւզրէ հարէքէթ էթմէլի տիրլէր : Թաթլըլըգ գա-
րըլարըն էլինտէ փէք թէէսսիրլի պիր գուլվէթ վէ փէք
իգթիզալը պիր սիլահ տըր , վէ Մատամ տը Մէնթընոն
նամ խաթուհուն պէեան էթտիյի միսիլու « Հագգ գա-
զանմագլըղըն է՛ն ալա վասիթասը տըր : » Իսպաթա հա-
ճէթ եօգ տուր քի պու խասսիյէթէ մալիք պուլունան
գարըլար տահա զիեատէ մուհապպէթ , ըաղպէթ վէ
մուվաֆֆագիյէթ գաղանապիլիլէր :

Գատընլար՝ սիւս ու տարաթա ասղըրու օլան մէյլ վէ

մուհապպէթլէրինի տախի զապթ էթմէլի տիրւէր, չիւնքի պու ուղուրտա ֆամիլեալար արասընտա օլ գատար րա- հաթսըզլըգ զուհուր էթմէքտէ տիր քի անլէրին տէֆ'ի զայէթ միւշքիլ օլմագտա տըր: Շիրքէթի պէշէրտէ սէր- վէթճէ միւսավաթ պուլունմատըղընտան պիր ճէմի'յէթ վէ զիւսաֆէթտէ մէլպուսաթ վէ թէգեինաթ իլէ աիգ- գաթ ճէլպ էտէն գարբլար ախէրլէրին տախի այնի եօլ- տա արզու վէ հասրէթլէրինէ սէպէպիյէթ վէրտիքլէրին- տէն՝ նիչէ՝ գատընլար հէր կէօրտիւքլէրինին վէ վագթըն մօտասը օլան շէյլէրին իսթիհսալը իչիւն գօճալարընը ա- լէտտէվամ թա՛ճիզ վէ թաստի էտէրլէր վէ պու երիզ- տէն հէմ իսթիզաճլարընը, հէմ րահաթլարընը վէ հէմ սէրվէթլէրինի էլտէն գաչըրըրլար: Օլ վագթթ վա՛յ կէլ- միշ պու հալէ տիւշար օլան ֆամիլեալարըն պաշընա վէ եա՛ղըգ պէօյլէ գարըլարըն էլինէ տիւշէն գօճալարա, քի պիւթիւն գազանճլարընը անլէրին սիւսիւնէ վէ մօտա էլ- պիսէսինէ սարֆ էտէրլէր վէ տահա անը մէմնուն գըլա- մազլար:

Գատընլար՝ կէրէք քէնտի շախսլարընըն վէ կէրէք պիւթիւն էհալիի պէյթին րահաթընը արզու էտէրլէր ի- սէ մօտատան վէ անա միւթէալլիգ ճիւմլէ շէյլէրտէն իհթիրազ էթսինլէր: Թէմիզ վէ միւնասիպ թարգժա թէ- լէպպիւս վէ իթիտալ տայիրէսինտէ թէգէյեիւն էթմէք, եա՛նի տէրէճէի քիֆայէտէ կիյինիպ գուշանմագ՝ խու- սուսա նիսա թայիֆէսի իչիւն, հէմ զարարսըզ հէմտէ լազըմ տըր: Ամմա թէայեիւշ վասիթալարընտան վէ սէր- մայէտէն թէնզիլ էթտիրիպ սիւս սաթմագ ագըլսըզ գա- ըլլարըն իշի տիր: Պու միսիլլու գարըլարա՝ Գատիմ Ռօ- մալը Գօրնէլիա Գրաքկոս նամ խաթունու միսալ կէօսթէ- ըրիրզ: Մէզպուրէ խաթուն զայէթ միւթէպէր վէ զէն- կին պիր ֆամիլեատան իքէն՝ պիր կիւն սաֆի պիր հալ-

տէ տիւկիւն զիեաֆէթինտէ պուլունտուղունտա՝ էթրա-
ֆընը իհաթա էտէն գատընլարըն պիրինին « Հիսապսըզ
թէզըինաթա վէ միւճէվհերաթա մալիքէ օլուպտա ա-
ճէպա նի՞չիւն պէօյլէ սատէ վէ խաֆիֆ էլպիսէ իլէ տիւ-
կիւնէ կէլմիշսինիզ » տէեու սիւվալընա ճէվապէն , եա-
նընտաքի իքի նէֆէր թէրպիյէլի չօպուգլարընը կէօսթէ-
րիպ « իշթէ պէնիմ թէէզըինաթ վէ միւճէհվերաթըմ ,
պունլար տըրլար » տէմիշ տիր , էքմէքլէրինտէն քէսիպ
սիւս ուղըրունա փարա սարֆի էտէն գատընլար պու խա-
թունտան էօրնէք ալսալար էյի օլմա՞ղ մը . . . :

Գատընլար իչիւն պիլինմէսի վէ իճրասը փէգ միւգ-
թազի օլան անիֆ իւզ զիքը վազիֆէլէրինին պէեանը
քեաֆի ա՛տտ իլէ շու գատարընը տա իլավէ էտէլիմ՝քի,
մէզքիւր նօգթալարա տիգգաթ էտէն վէ « թաթըլ , էր-
քեանըլ , լէթաֆէթլու , նամուսլու , սապըրլը վէ ինսանի-
յէթլի պիր գարը՝ պուլապիլէն քիմսէ իչիւն պիր խազինէ
տիր , վէ պէօյլէ պիր գարը ինսան էօմրիւնին սէֆասը վէ
ֆազիլէթինին միւշէվիգի , միւքեաֆաթը վէ պիյնէսի վէլ
հասըլ ֆամիլեանըն ըուհու տուր . . . :

Ճ Ա Ղ Ր Ա Ֆ Ի Ա

ԶԻՆ ՄԵՄԼԷՔԷԹԻ ՎԷ ԷՀԱԼԻՍԻ

Մէմալիքի Զին՝ Ասիանըն ճէնուպը չարգընտա զայէթ՝ վասի՝
վէ թագրիպէն 400 միլիօն նուֆուսու հավի օլուպ , սայքի պիր
տիւնեա տէմէք տիր , վէ Ասըլ ձին , Թիպէտ , Թիպէք , Շարքի
Թաքարիսքան , Մանցուրիա , վէ Մօնկօյիա իսմէրիյլէ մա՛րուֆ
պէշ գըթալարտան իպարէթ տիր :

Ասըլ Չինին տէնիզ թարաֆը էնկին վէ զարպ թարաֆը իսէ տաղըզ օլուպ՝ պէօյիւք նէհրէրի, կէնիշ օվալարը վէ միւնպիթ արագիսի վար տըր : Պաշլըճա մա'տէնլէրի ալթուն, պաքըր վէ մա-տէն քէօմիւրիւ տիր : Մէսլէքէթին հէր թարաֆը իշլէնմիշ օլուպ, մահսուլաթը՝ չայ, փիրինճ վէ պուղտայ տըր : Չայը զանի վէ մէշհուր օլուպ տիւնեանըն հէր թարաֆընա քիւլլիյէթլի միգտարտա կէօնտէրիլիր :

Չինտէ քեային ինսան սէնաաթընըն մէֆրէթ էսէրլէրի է'ն զիատէ ճալիպի տիգգաթ տըրլար :

1. Փէքին գանալը (սու եօլու) : Տիւնեատա էն պէօյիւք գա-նալ օլուպ, Փէքինտէն՝ 650 միլ ուզուհլուղունտա Նանկ Յէնկ Նանկ նէհրինէ գատար թէմտիտ օլունմուշ վէ պու եօլուն ա-շըլմասը 700 սէնէ սիւրմիւշ տիր :

2. Չին հիսարը : Չինլիլէրի շիմալի թաթարլարըն պիրպի-րինի միւթէագըզ պիւճիւմլէրտէն մուհաֆազա իշիւն եափըլմըշ օլուպ՝ պահըը Ասֆէրտէն (Սարը տէնիզ) զարպա տօղըու թէմ-տիտ օլունմուշ տըր : Պու հիսար 1728 միլ ուզուն վէ 15 աեազ գալըն տըր : Վասաթ հիսապ իւզրէ եիւքսէքլիյի 30 աեազ օլուպ՝ նէհրէր տէրէլէր վէ 5000 աեազ իրթիֆա'ընտա թէփէ-լէր իւզէրինտէն կէշէր : Պա'զը մահալը թաշտան վէ պա'զըսը իսէ քէրփիճտէն եափըլմըշ օլուպ՝ չօգ գափուլար վէ արասընտա գուլէլէր վար տըր : Պու հիսարըն քէրէսթէսիլէ տիւնեանըն 25000 միլ ուզուհլուղունտա օլան շիշման գարնընըն չէվրէսի իւզէրինէ 5—6 աեազ եիւքսէքլիքտէ գալընճա պիր գուլազ չէ-քէպիլիր :

3. Լօնկանկ քէօփիւսի : Էն պէօյիւք քէօփիւլէրտէն օլուպ Չին տէնիզինին պիր գըսմը իւզէրինէ պինա օլունմուշ տըր : 5 միլ ուզուն, 75 աեազ էնլի վէ 300 քէմէրլի օլուպ, քէմէրին հէր պիր աեաղը եիւզէրինտէ 21 աեազ ուզունլուղունտա ճէ-սիմ արսլան սուրէթլէրի օեուլմուշ տըր :

Պուլարտան մա'տէ նիշէ փութիւսանէլէր, ումուսի պինալար վէ սա'իր էպնիյէյի միւքէլէֆէ վէ 1000 գատար չէհրէր վար իսէլէրտէ շիմտիլէք անլէրին թաֆսիւլաթընա կիրիշմէյիզ :

Չինլիլէրի քէնտի հէօ-քիւմէթլէրի իշիւն ֆրիստոստան 100 պին սէնէ էվէլ թէէսիւ օլունմուշ տըր տէրլէր իսէ տէ հանլըշ օլտոդղունու իսպաթա գալ-

գըշմագ զայն տիր : Լաքին հագիգաթը հալտէ իսէ Ձին տէօվ-
էթինին անճագ Գրիստոստան 2500 սէնէ էվվէլ թէ'էսսիս օւ-
մուշ խուռկի գապուլ օլունուեօր : Ձինլիէրին մէտէնիյէթի է-
փէյի էսկի տի , չօգ զէմանտէն էվվէլ վահշիյէթի թէրք էթ-
միշէր , լաքին եհնէտէ քէնտիլէրտէն չօգ սօնրա մէյտանա կէլէն
Եւրոպա միլլէթլէրինտէն փէք կէրի գալմըշ տըրլար : Պու քէյֆի-
յէթին թամ սէպէպինին թա'րիֆ վէ պէեանը իգթիտարմըն
խարիճինտէ իսէ տէ , ումումէն զանն օլուտուղունա կէօրէ , Ձին
մէտէնիյէթինին փէք աղըր թէրագգիսի' իթիգատ էթտիքլէրի
փուլթիէրէսթլիք տինինին սույի թէ'էսիլինտէն նէշաթ էթմէք-
տէ տիր , վէ ետեանը պաթըլէյէ ըիայէթ կէօսթէրէն գալմլա-
ընն հագիգի մէտէնիյէթէ տախիլ օլմալարը մուհայ գապիլինտէն
տիր : Նասըլ քի տահա 30-40 սէնէ էվվէլ Ձին իլէ գօմու վէ
հէր ճիհէթտէ անտէն զայիֆ պուլունան ճարօն էհալիսի' տինճէ
թէասսիւպ տէրէճէլէրինի թախիֆիֆլէ Էվրօփա վէ Ամէրիգա
եիւքնէք մէքթէպլէրինտէ եիւզլէրճէ կէնճլէր թա'ալիմ էթտի-
րէրէք շիմտի ճէսիմ ճէսիմ թէգատտիւմ ատըմլարը ալմագ տա
տըր , Ձինլիէրին շիմտիքի մէտէնիյէթինին պին սէնէ էվվէլքին-
տէն չօգ պիր ֆարղը եօգ տուր : Քէնտիլէր ատէթէ հիւքմ է-
տէճէք երտէ ատէթ քէնտիլէրէ հիւքմ էթմիշ տիր , վէ խարա-
պիյէթէ տողրու սիւրիւքլէյիպ կէօթիւրիւր , է'ն ֆէնասը շու
տուր քի քէնտիլէր շու մալլէրինի պիլմէյիպ պիւթիւն ախէր միլ-
լէթլէրի' քէօր , ֆագաթ եալընըզ Էվրօփալըլարը պիր կէօզլիւ
իթիպար էտէրլէր :

Ձինլիյէրին մեզնէպի : Գատիմտէ Ձինլիէր Ալլահը թանըրլար
վէ Թիէն թապիլիլէ օնա իպատէթ էտէրլէր իտի իսէ տէ չօգ
կէշմէզտէն գատիմ Մըսրիլէր , Եունանիլէր վէ Ռօմալըլար կիպի
պունլար տախի , էլլէրի իլէ օտուենտան , թաշտան վէ սայիր քէ-
րէսթէտէն եափտըլարը փուլլարա վէ եախօտ չէմնէ , գամէրէ
վէ եըլտըզլարա իպատէթէ պաշատըլար :

Ձինլիէրտէն պա'զըլարը « Թաօ » եա'նի ատալէթ իլահընա
իպատէթ էտէրլէր վէ անըն իսմինի եիւզլէրճէ վէ պիլլէրճէ տէ-
ֆա թէքրարլամագլա էպէտի էօմրէ նայիլ օլաճագլարընը զանն
էտէրլէր : Պազըլարը' Ֆօ թապիր էթտիքլէրի , մալի , հազըր վէ
մուսքազպիլ նամլարըլա իւշ շախստան իպարէթ սայտըզլարը ի-
լահա իպատէթ էտէրլէր վէ պունուեն տախի իսմինին պինլէրճէ

տէֆա թէքէրրիւրիւնիւ պէօյիւք ֆազիլէթ ա'տա էտէրլէր :

Քէզալիք՝ մուհարեպէ, պաղք, սերվէք վէ հաղմուր իլահ-լարընա, տօգուդ գաթալը գափլան, ալթը պաշլը թիմսահ, վէ էմսալի խաեալի հայլանլարա իպատէթ էտէրլէր վէ պիւթիւն մէմլէքէթ պու իլահլարա թախսիս օլունմուշ փութխանէլէր տօլու տըր : Մէզհէպլէրի կիպի խայիճէ տէ իթիգաթատը պաթըլէ-րի վար տըր : Պիր կէմի լէնկէրի գալտըրըպ եօլա չըգաճաղը վա-գըթ պիր ճինս զիլ չալարագ իլահլարըն կէօնլիւ խօշօլուպքէն-տիւրէ սէլամէթ իհսան էյլէսին տէեու տէնիզէ եալտըզլը պօղ-չալար իչինտէ հէտիյէլէր աթարլար վէ չէչիտ չէչիտ քեաղըտ-լար եազարլար :

Շէմա վէ եա գամէր թութուլտըղընտա, պիր էթտէրհա անը եութմուշ տուր վանն էտէրլէր վէ գուստուրմագ իչին եալ-տըզլը քեաղըտլար վէ եիւքսէք եէրլէրտէ ֆէնէրլէր եազարլար վէ պէօյիւք չամաթալար չըգարըրլար :

Պու խարապիլէթ ճատտէսինին սահապը սիեանը արասըն-տա սէրսէրի տօլաշան պու ագիւմ խալգ հազգընտա տիւշիւնտիւ-յիւմիւզտէ միւքէտտէր օլմամագ վէ աճընմամաք էտէմէյիլ . ֆազաթ խրիսթիւնեանլըզ թօխուլլարընըն օրատա էքիլմէքտէ օլտուղունու կէօրէրէք միւթէսէլլի օլուրուզ : Շիմտիլիք Զինլի-լէրին չօղլուղունա նիսպէթէն խրիսթիւն օլանլարը փէք ազի-սէ տէ , մայա կիպի իչլէրէք եազընտա պէօյիւք մուհասէնաթ կէօրիւլէճէյինէ իւմիտ իտէրիզ (1)

Մեքքեզի թուրքիա Գօյեճի

(Պագիսի կէլէճէք նուսխետէ)

ԱԻԵՏԻՍ Պ. ՍԵԼԵԱՆ

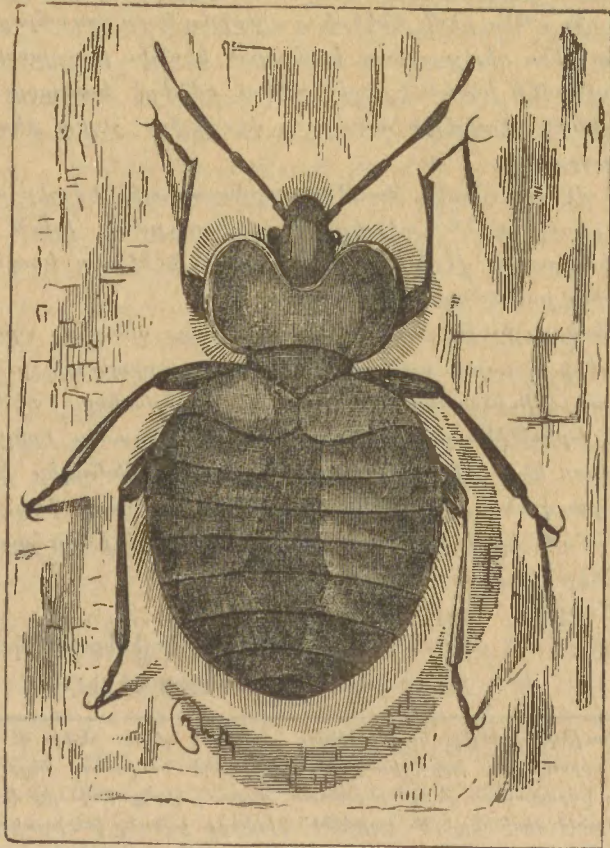
(1) փութփէրէսթիլիք զուլմէթինտէ տօլաշան պէզյէ սէֆիլ վէ ճէսիւմ միլլէթլէր արասընտա խրիսթիւնլըզըն հազիգաթ նուրունու նէշը էթմէք եօլունտա էվրօփատան վէ Ամերիգատան մերսու կերէք Քաթօլիք վէ կերէք ֆրօթէսթմէթ միսիսէրլէրին զայրէթի՝ ֆիլվազը շաեանը թէհայեիւր տիր . Քէմալը խալիսէթ իւզրէ արզու էտէրիզ քի , զաթէն խրիսթիւն օլան միլ-լէթլէրէ եէնիտէն մէզհէպ թալիմինէ չալըշըպ էմէլէր , փարալար վէ վա-գըթլար թէլէֆէ էտէն զայրէթքէշ միսիսէրլէր Ասիանըն , Աֆրիգանըն վէ Ափսթարիանըն փութփէրէսթ գալմլարընա կիթմէյէ աճէլէ պուլուրուն-լար :

ՄԵՆՏՈՐ

ՀԱՅՎԱՆԱԹ

Թ Ա Յ Ց Ա Պ Ի Թ Ի

Պու. հայվանճըղազ՝ պէօճէքլէրին Սեմիսիտա Թապիր
օլունան պէօյիւք ֆամիլեասընա այիտ օլուպ ճինս ճինս
տիր վէ պիր Թագըմը սուտա տիկէրի իսէ գարատա եա-
շար :

Պու ճինսլէրին պաղըսը կիւզէլ ըէնկի վէ փարլագ իսէ տէ՝ շէքլ ու հիյէթլէրի իլէ քեաֆֆէսի տախի պիղիմ օտալարըմըզտա վէ եաթագլարըմըզտա պուլունան օլ մէնֆուր վէ մէքուհ թախթա քէլլէլէրինէ միւշապիհ տիրւ լէր :

Պու պէօճէք հագգընտա , 1666տա Լճնտրանըն պէօ . յիւք եանղընընտան սօնրա թէճտիտ վէ թամիրի իչիւն Ամերիգատան կէլէն քէրէսթէ իլէ պէրապէր ինկիլթէ . ըաեա կիրմիշ տիր տէյու օլան ըիվայէթ՝ սահիհ տէյիլ տիր , չիւնքի օլ վագըթտան տա՛հա էվվէլլէրի՝ էվրօքանըն պաղը թարաֆլարընտա կէօրիւմիւշ վէ հաթթա Դիոս . կորիտէսին (1) քիթապլարընտա զիքը էտիլմիշ տիր :

Եաթագ թախթա պիթիսի գանատսըզ , վիճուտու ղայէթ եասսը , պիր ազ պէյզի վէ քիրլի փաս ըէնկինտէ տիր , պէտ պիր գօգու հասըլ էտէր վէ ուզունլուղու պիր փարմաղըն օնալթըտա իւչիւ գատար տըր : Աեագլարը ու . ղունճա օլուպ՝ չափուգ հարէքէթէ միւսաիտ , պույնուզ . լարը իփիք կիպի վէ ղայէթ ինճէ վէ վիճուտուն եարըմ ուզունլուղունտա տըրլար : Աղզը եալընըզ էմմէք իչիւն թէրթիպ օլունմուշ վէ պիր ճինս իւշ պօղումիու խօրթու . մու ասըլ մէսս էտէն ալէթի իչիւն պիր գըն (հալինտէ տիր վէ գուլլանըլմատըզը վագըթ՝ պաշ իլէ կէօքս արասըն . տա պիւքիւլիւր :

Թախթա պիթի՝ կիւնտիւղիւն տիվարլարըն , քարեօ . լալարըն վէ մէֆրուշաթը սայիրէնին արալարընտա կիզ . լէնիր , ֆագաթ կիճէ՝ օլտուգճա ղայրէթլի տիր , վէ է .

(1) Դիոսկորիտես՝ Քրիստոստան թնգրիպէն 250 սէնէ սօն . ըա եաշամագտա օլան վէ Բոււմ միլլէթինտէն պուլունան պիր նէպատաթ էհլի (քուսաբան) տըր :

իննէ ֆսւրսաթ կէշէր իսէ՝ քէնտի քէնտիսինի շիշիրէնէ
գատար գան էմէր :

Պունունլա պէրապէր՝ կէօրինիւր քի ուզուն միւտ-
տէթ աճ գալապիլիր :

Պիր էվտէ թախթա քէհլէսինէ գարշը էն էյի չարէ
թեմիզլիյէ ֆեմգեյատի տիգգաթ էթմէք տիր , ֆագաթ պու-
պէլա պիր երտէ պուլունուրսա գօլայճա տէֆ՝ էտէմէզ-
լէր վէ պու մագսէտէ չօգ թէտպիրլէր իթթիխազ էտէր-
լէր , քի պունլարըն էն էյիսի վէ էն ֆայիտէլիսի՝ նէֆթ
եաղը իլէ հէր թարաֆը պիւսպիւթիւն եայգամագ տըր ,
պաղըլարը իսէ ագ սիւլիւմէն սույու իլէ եայգամայը
միւրաճճաճ թուլթուեօրլար :

Թախթա քէհլէսինին պաշգա ճինսլէրի՝ կէօյերճին ,
գըրլանղըճ վէ եարասա կիպի օնուրղալը ուֆաճըգ հայ-
վանլարըն գանընը չէքէրլէր , լաքին պու ֆամիլեանըն
չօգ պէօճէքլէրի նէպաթաթ էօզիւնիւ էմէրէք եաշար-
լար :

Արմուտ աղաճընըն եափրագլարընը էմէն ուֆագ
պիր ճինսի էվրօփանըն պա՛աղը գըսըմլարընտա չօգ թէ-
լէֆաթ վէրիւր վէ օրատա եէրլիլէր թարաֆընտան գափլան
թէսմիյէ օլունուր :

Պու գանատըր աղաճ քէհլէլէրին պա՛ղըսը պէօյիւք
եարալար աշապիլիր :

Մէֆրէթ պէօյիւքլիւքտէ վէ ֆէնա գօգուլու գա-
նատըր թախթա քէհլէլէրինի՝ Հինտիսթան իչիւն վէպա
իլլէթի կիպի պէլա օլմուշ տըրլար :

Ումումէն սըճագ մէմլէքէթլէրտէ իրի վէ կիւզէլ
գանատըր թախթա քէհլէլէրի վար տըր , ֆագաթ պուն-
լար տօգունուլտոգտա վէ թահրիք օլունտուգտա էօյլէ
պիր գօգու չըգարըրլար քի , պիր քէրըէ հիսս օլուն-
տուգտան սօնրա ապլա ունուտուլմազ :

Ամերիգանըն Չիլի մէմէքէթինտէ պուլունուպ մայիս
պէօճէկի պիւիւքլիւյինտէ օլան վէ էվէրին թավանըն-
տա սագլանան գանատլը թախթա քէհլէլէրի՝ կէճէլէյին
տիշարը հիւճմ էտիպ , ատի պիր սիւլիւք գատար գան
չէքէրլէր :

Պունլարը կէօրտիւքճէ՝ արթըգ պիզիմ ուֆաճըգ քէհ-
լէլէրտէն թէչէքքի էթմէյէլիմ :

Ֆ Ի Ի Ն Ո Ի Ն

ԻՆՍԻ ԳՐԵԱՓԷԹ (Բնագննութիւն)

Կէչէն նուսխէլէրտէ իշար օլունտուղու իւզրէ , ինսանըն
ազլ ու ախլագընա աշվալը մախսուսէյի խարիճի իշարէթլէրտէն
անլամագ իշիւն՝ Մ . Ա . Տըպէ պիր միւքէմմէլ ֆիհրիաթ թէրթիպ
էթմիշ օլուպ՝ վիճուտը ինսանինին ֆարգլը գըսըմլարընա մախ-
սուս ֆարգլը իշարէթլէրի այրը այրը պէեան էյլէմիշ տիր : Ֆա-
գաթ էն պէլլի վէ էն մուհիւմ իշարէթլէր պաշ իւզէրինտէ պու-
լունտուղունտան՝ պիզ , սատէճէ ինսան վիճուտինին սալթ պու
գըսմընտա րէվճուտ օլան իշարէթլէրի գիքը իտէճէյիզ :

1. ԳԱՖԱ . — Պէօյիք օլուրսա կէօսթէրիր քի անըն սահի-
պի օլան քիմսէ՝ թէմպէլ , պուտալա , ույգուճու վէ մուաննիտ
տիր : Ուֆագ օլուրսա՝ խաեալը քէսկին վէ միւլէվվէն , հիւքմ
ու գարարը սալիմ , թապիաթը հիտտէթլի վէ թերս : Օրքա
պէօյիւքլիւքտէ օլուրսա՝ հիւքմ ու գարարը սալիմ , խաեալը վա-
սաթ տէրէճէտէ , քէնտիսի ագըլը վէ տիւշիւնկիւլիւ տիւր :

2. ԵԻԻԶ . — Էնլի վէ եասը օլուրսա՝ թէնպէլ վէ ահմագ :
Ղայիք ուֆագ վէ քօփալագ՝ աթէշի , օյնագ , հիլէպագ վէ նի-
զաճը : Պէօյիք վէ քէօշիլի՝ զալիֆ , ագըլըզ : Միւտեվվիք՝ ի-
ճատ էտպիլիր , էօֆքէլի : Պէյլի՝ (եուսուրթա չէլինտէ) հիւքմ
ու գարարը սապիթ , թապիաթը միւթէտիլ :

3. ԱԼՆ. — Երասց վե դէյրը միւթեհասըպ՝ գալըն պէյին, թէնպէլ : Ուճագ վե գուպպե շէքլինտե՝ աթէշի, սէրի՛ւլ հարէքէթ, էօֆքէլի : Վասաք պէօյիւքլիքտե՝ ֆէրասէթլի, ճէօմէրտ : Պուրուշուգ՝ տիւշիւնկիւլիւ, շիւպհէլի, թամաքեար, հարիս ի շէօհրէթ (փառասէր) : Էնկիմ՝ հիյլէսպազ, միւրայի, ֆէնա : Փարլագ՝ եա՛նի տիւզ՝ ֆէրասէթլի, միւտահին : Թիւմսեք՝ խաեալի քէսկին, ազլը տէրին : Չագըր ջուգուր՝ ազլը օյնագ, թապիւթը եամըր եումրու, սէրթ, ախլագը պօղուգ :

4. — ԳԱՇ. — Եայ շէքլինտե, պէօյիւք, գալըն վե ճալիպ՝ էօֆքէլի, մուսաննիտ, մաղրուր, ճիւրա՛թլը : Ուճագ վե ինճե՝ գօրգագ : Ուճուգի, ե՛անի տօղրու վե եուճգա՝ ֆէրրահմիզաճ, աշըգ, սէվիլի :

5. ԿԷՕԶ ԳԱՓԱՂԸ ՎԷ ՔԻՐՓԻՔ. — Ուգուն վե գալըն՝ թէնպէլ, ույգուճու : Գապա վե պուրուշուք՝ գալըն գաֆալը, արսըզ : Չափուգ հարաքէքլի՝ գօրգագ, սէպաթսըզ :

6. ԿԷՕԶ. — Իրի վե կիվշէք՝ թապիւթը խօշ վէ էմին, ա՛զլը միւթէտիւ : Ուճագ վե աքեղի՝ աշըլը, հէրարէթլի, իշկիւզար, ֆէհմիլ : Վասաք վե փարլագ՝ թէմիզ եիւրէքլի, ազլըլը, ալիճէնապ : Տիշարը փիւրիմիշ՝ գուվէյի հաֆըզէսի չօգ, եա՛նի ունութմազ, ազլ ու հիւքմ գուվէթի ազ, ճէսարէթսիւզ : Ուճագ վե ջուգուր՝ ճէսարէթլի, շայրէթլի : Իրի վե նեմնագ՝ ճէսարէթսիւզ, սատագաթսըզ, չհվէթփէրէսթ : Չօգ աշըգ, գուրու վե փարլագ՝ մաղրուր, էօֆքէլի, ինստճը, խաեալը քէսկին : Պատեմ շէքլի վե պիւրագ եաշ՝ իւրէկի աշըլը կէվէք, միւլայիմ, ճէսարէթսիւզ, խայրխահ : Տօնուք վե պեեագըմքըրաք՝ թէմպէլ, գօրգագ, տօնուգ, խօտպին : Պօգ րեկիլի՝ ազլը սապիթ, թապիեաթը մու՛աննիտ : Քըրմըզը՝ հարիս ի շէօրէթ, թամաքեար, պէքրի, ինսանիյէթսիւզ : Սիեան վե փարլագ՝ ֆէրասէթլի, ճէսուր, չէճա՛աթլը : Մալի՝ եիւրէյի ա՛լա, խույու թաթլը, ազլը սաքին վէ էմին :

7. ԿԷՕԶ ՊԷՊԷԿԻ. — Ղայիք պէօյիւք՝ ճէսարէթսիւզ, գարարսըզ, ազլը օյնագ, թապիւթը թուհաֆ : Սապիք՝ ազլը տալըն, տիւշիւնկիւլիւ : Չափուգ հարեքէքլի՝ աթէշի : Աղըր հարեքէքլի՝ թէնպէլ, պաթը :

8. ԳՈՒԻԼԱԳ. — Ղայիք ուճագ՝ գօրգագ : Ղայիք պէօյիւք՝ ազլը ազ : Գըրմըզը՝ տույզուլու, մահճուպ : Սարը՝ միւթէքէպ-

պիր, էտէպսիզ : Այրելմը՝ միւթի, թաթլը : Եասսը վէ պաշ քհմիկիմէ եափըշմը՝ ինատճը, սէրթպաշ, չօգ սէվիմէզ :

9. ՊՐՈՒՆ. — Պեօյիւք վէ դադա շէքլիմտէ՝ ազլ ու հիւք-միւ սալիմ, սէպաթ սահիպի : Ուզուն՝ գալըն գաֆալը, խա-եալը զայիֆ, հասիւտ հայսիյէթիւնի թանըմազ : Եասսը՝ զէվզ-լէնիճի, մադրուր, միւթէքէպպիր, արսըզ : Գըսսա, իրի, վէ ուճու գըրմըզը՝ էօֆքէլի վէ ինսանիյէթսիզ : Ղալիք ուճազ վէ ուճու Եօգարտա՝ իսթիհզաճը, գարասըզ, մէրազլը, թիւրա-հաթճը (բարբանջող) խույու պէլլիսիզ :

10. ՊՐՈՒՆ ՏԵԼԻԿԻ. — Պեօյիւք վէ չօգ աջըգ՝ մադրուր, էօֆքէլի, չէհվէթլի : Ուզուն վէ սիվրի՝ ֆիքրի քէսքին, ազըլը թապիւթը միւնազաճը : Արգաեսա չէքիլմիշ վէ Եիւքսիլմիշ՝ քիւ-չիւք ազըլը, միւթէքէպպիր, մադրուր :

11. ԱՂԸՁ. — Պեօյիւք՝ ճիւրա՛թլը, նէֆսիւնի թութմազ, շիշպօշազ : Ուճաք՝ փէրհիգքեար, միւթէտիլ, մահճուպ : Պիր ազ աջըգ՝ սատէտիլ, սաֆտէրուն : Աջըգ՝ պուտալա, Եիւրէք-սիզ : Տուտազլարը ինճէ վէ ուճուգի՝ (տիւզ) զէրաֆէթլի, կիւզէլ խույու : Եուճգա տուտազ՝ ֆէնա, թամա՛քեար : Գա-լըք վէ իւսթիւ ուզուն տուտազ՝ աղըր, թէմպէլ : Այթ տուտաք պեօյիւք վէ սարգնը՝ չէհվէթէ մէյիլի, գապա թապիւթլը : Սըգ տուտազլար՝ թիթիզ, աճայիպ խույու, միւսթէհզի :

12. ՏԻՇԼԵՐ. — Սըգ՝ սէրթ թապիւթլը, ինատ տամարլը : Ուզուն վէ քիսքիմ՝ քիւսթախ, տօյմաշ, էօֆքէլի : Ուճազ, եա-սը վէ սէյրէք՝ զայիֆ վէ գօրգաք :

13. ԶԵՆԷ. — Ուզուն՝ կէվէզէ, սըր սազլամազ, մէրազլը : Եուվարլազ՝ թաթլը, մահճուպ : Քեօշէլի՝ սէպաթ սահիպի : Զաքալ շէքիլի՝ թապիւթը սէվիլիր, Եիւրէյի ֆէրրահ :

14. ՍԱԳԱԼ. — Կիւգիլ վէ փարլազ՝ աշըգ, նազիք, իւն-սիյէթլի : Գալըն վէ սիեայ՝ ազլ ու մուհաքէմէսի սալիմ, սէ-պաթ սահիպի, չիտտէթլի : Գապա վէ տիք՝ սէրթ, էօֆքէլի, մու՛աննիտ :

15. ՊՕՅՈՒՆ. — Իրի վէ քըսսա՝ գապա, իւնսիյէթսիզ : Ինճէ կէ ուզուն՝ հիլէպազ, աշըգ կէօզ : Գալըն տամարլարը՝ կեօրիւլէն՝ էօֆքէլի, չէտիտ միզաճ : Գալըն՝ սէրթ, գապա ի-նատճը : Իյիքեյի մէյիլի՝ տինչիւնկիւլիւ, տէրտլի, գօրգազ :

Պու պէնտի միւթալա պուեուրան էֆէնտիէր վէ հանըմար պալատէքի իշարէթլէրէ նազարէն քէնտի քէնտիլէրի թէֆթիլ վէ մուայէնէ էթտիքլէրինտէ խօշարընա կէլմէյէն վէ ճանլարընը սըգան խուսուսլար վար իսէ պիզէ կիւճէնմէսինլէր, չիւնի պու մարիֆէթին միւճիտի վէ շու ֆիհրիսթին միւլլիֆի պէզ տէյիլիզ: Պունուն իլէ պէրապէր մէ'մուլ էտէրիզ քի իչէրինէ էլ վէրէն վէ քէնտիլէրի մէմնուն գըլան նօզթալար տախի պուլուպ մէսրուր օլաճազլար վէ իֆթիխա'ր էտէճէք լէր

ՄԵԺՄՈՒԱՅԸ ԳԱԳԱՅԻՒ

ԳԵՐ. ԵՋՆԻԿ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԱՊԱՂՈՒՆԻ

Պաազը սէպէպլէրտէն տօլայը միւտտէթի մէտիտէ իսթանպօլտա իգամէթտէն սօնրա սայէյի ատալէթվայէյի Հազրէթի Փատիշահիտէ սէմթի մէէմուրիյէթլէրինէ ավալէթ մէէլունիյէթ իսթիհսալ էտէն Արապկիր Առաջնորդու Գեր. Եզնիկ Սրբազան Ապահունի՝ իսկէնտէրուն թարիզինի իսթիեար էյլէտիքլէրինտէն՝ Հալէպ վէ Գիլիս շէհրէրինի զիեարէթտէն սօնրա մահը մայիսին ալթընճը կիւնիւ Այնթապը թէշրիֆլէ կէրէք սըֆէթի ըուհանիյէթլէրինէ վէ կէրէք էհլիյէթի զաթիյէթլէրինէ չէսպան սուրէթտէ հիւսնիւ գապուլիյէթ պուլմուշլար տըր:

Եզնիկ Սրբազան Հազրէթլէրի՝ Այնթապտա միւսաֆիր գալտըզլարը օն կիւն զարֆընտա պիր Կիրակի Ս. պատարագ թադտիս վէ միւֆիտ վէ միւէսսիր պիր վազ' իրառ վէ պագի կիւնլէրտէ տախի ըէսմի վէ ղայրի ըէսմի մահալլէրէ իառէի վիզիթա էթտիքտէն մատէ միլլէթի. միզին պիւթիւն մէքթէպլէրինի պիլա իսթիսնա զիեարէթ.

լէ սուրէթի միւտագգիգանէտէ իճրայը իմթիհան , թա-
լէպէկեան հագգընտա քէսպի մալիւմաթ , վէ թէշվիգ
զըմնընտա իրատը մէգալաթ պուեուրմուչլար վէ պուն-
լարտան տահա էհէմմ վէ էլզէմ օլարագ՝ Ս.յնթապտա
թալիմ ու թէրպիյէ թամիմի մագսէտիյլէ միւթէշէքքիւլ
ալթը ատէտ շիրքէթլէրին թէվհիտի խուսունտա պէզլի
հիմմէթ վէ զայրէթլէ պիւթիւն էհալիի պէլտէ իւզէրին-
տէ պիր հիւսնիւ թէէսսիր պրագարագ էօյլէճէ միւֆա-
րըգաթ էյլէմիշլէր տիր : (1)

Գեր. Եզնիկ Սրբազանն միլլէթէ մուճիպի մէնֆաաթ
վէ պատիի իֆթիխար օլապիլէն ըուհպանլարըմըզտան
պուլունտուղունու միւշահատէ էթտիյիմիզտէն՝ Սրապկիր
միլլէթտաշլարըմըզը մաէլ մէսրուրիյէ թէպրիք էտէրիզ :

Մէճմուամըզըն նաշիրի օլան Վարդանեան մէքթէպի՝
Գեր. Ապահունի Սրբազանն զիեարէթլէրիյլէ իքի տէֆա
թալթիֆ վէ թէվէճճիւհաթը ալիյէլէրիյլէ գաթ էն տէր
գաթ թէշվիգ պույրուլմուշ օլտուղունտան՝ օլ պապտէ
սուրէթի մախսուսէտէ միւթէշէքքիւր վէ միննէթտար
տրր :

(1) Պու սաթըլարը եագտըղըմըզտա հալա ալթը շիրքէթլէրին
իթթիհատը քեամիլէն իճրա էտիլմէմիշ իսէ տէ , էմնիյէթի քեա-
միլէմիզ վարտըր քի օլ պապտէ թէրէտտիւտ էտէն զաթլար մէ-
նաֆիլի ումուլիյեէ խաթըր իշիւն , հէ՛մ Եզնիկ Սրբազանն ,
հէ՛մ պիւթիւն էհալիին պու արզուսունա իճապէթ էտէճէքիշր
տիր :

ՖԻԻՆՈՒՆ

ԻԼՄԻ ԳԸՅԱՖԵԹ

(phlysiognomonie — Բնագննութիւն)

Իլմի գըեաֆէթ՝ ինսանըն սուրէթի զահրէսինտէն տէրունի գալպինի պիլմէք, եանի լէհճէսինին վէ վիւճիտինին ախէր գըսըմլարընըն իշարէթլէրինտտէն, քէզալիք թապիյէթլէրինտէն, հարէքէթլէրինտէն, լիսանընտան, պագըչընտան, վէ հէր ճինս մուամէլթընտան՝ անըն ագլի գուվվէթլէրի, տույղուլարը վէ խուլլարը հագգընտա թամ մալիւմաթ քէսպ էտէպիլմէք մա՝րիֆէթի տիր:

Պու իլմին սըհհէթի վէք էսկի վագըթտան պէրու պաագը մէշուր զէվաթ թարաֆընտան իլթիզամ էտիլիշ տիր, հաթթա Արիսթօթէլ վէ Պիլիոս՝ զէվաթը մէզքիւրէ սիլքինտէ պուլուն՝ մուշար տըր:

Իլք տէֆա օլարագ Իթալիալը Տէլլա Բօրթա՝ ինսանըն՝ վէ խասսիէթի մախսուսէլէրի պուլունան գուրթ վէ թիլքի վէ սա՝յիրէ կիպի հայվանլարըն գըեաֆէթլէրի արասընտա թաթպիգաթ իճրա իլէ՝ մէպհուս իլմին թաստիգինէ չալըշտը, 1615 թարիխինտէ պու ալիմին վէֆաթընտան սօնրա անըն եէրինէ Թիզպէյն չըդտը: Սօնրալարը Թովմաս Գամբանէլլա վէ անըն ագապինտէ իսէ Լավաթէր մէյտանէ կէլտի:

Պու ճիւմէ քէշֆիեաթըն նեթիճէսի օլարագ՝ սարը հագըր իւլէմա վէ ա՛թըպսլասընտան մէշուր Ա. Տըպէնին էֆքեարընա նագարէն իլմի գըեաֆէթ տէտիքլէրի մա՛րիֆէթին հագիգաթընա աալա չիւսհէ գալմամըշտըր:

Պու կիւնքի ալիմէրտէն պէօյիւք պիր թագըմընըն գըեա՝սընճա մուհագգագտըր քի, պիւթիւն էֆքեարլար, տույղու-

լար , խուլլար վէ մէլէր՝ պիր քիմսէնին վիճուտինտէքի սէյեալ վէ սուլպ գըսըմլարտա պիր հարէքէթ օյմատըքճա իզհար վէ իճրա էտիլէմէպլէր , վէ ինսանըն տէրունինտէ հիչ պիր շէյ վուգու պուրմազ քի ազ չօգ հիսս օլունուր սուրէթտէ խարիճէ աքս էթմէսին , չիւնքի կէօգիւմիւզէ , ազգըմըզա , անլըմըզա վէ սա-յիր ազալարըմըզա մուգապիլ տէրունիմիզտէ օճագլար վար տըր քի անլէրին վասըթասիլէ մէզքիւր ազալարա ա'յիտ օլան գուվ-վէթլէր նէչվ ու նիւմա պուլուպ , անլէրտէն պիր այինէտէն աքս էտէր կիսի թէէսսիրաթը ախլազիյէ խարիճտէ զահիրէ չըգար-լար :

Աէնճ չաղտա իքէն ինսան վիճուտունու թէրքիպ էտէն մատ-տէլէր թաղէ , եումչազ վէ էլասթիգիլէթլի օլուպ՝ շէքլ ու հիյ-եէթ թէպէտտիւլիւնէ միւպթէլա պուլունուրլար , Ֆազաթ էյի եա Ֆէնա տուլլուլար պիր միւտտէթ թէքէրրիւր էտիլտիյի հալ-տէ՝ վիճուտուն խարիճինէ տախի էսէր պրագըրլար , վէ ազ վագըթ սօնրա լէհճէնին տէրիսի իւզէրինտէ պուրուչուգլար հա-սըլ օլուր վէ իզալէ օլունմազ իշարէթլէր կէօրիւնիւր : Օլ վա-գըթ՝ խօտփէրէսթ վէ խասիս քիմսէ քէնտի քէնտիսինի պօշունա Ֆէտաքեար վէ ճէօմէրտ կէօսթէրմէսին , Ֆասըգ քիմսէ՝ Ֆագի-լէթինտէն , նամէրո՝ ճէսարէթինտէն վէ մաղրուր՝ թէվազուուն-տան պահս էթմէսին , չիւնքի իլմի գըեաֆէթ մա'րիֆէթին էր-պապը՝ անլէրին էօմրիւնին վասֆ ու հիքեայէսինի եիւզլէրինտէ օգուեապիլիրլէր :

Պու իլմի թասսիգ գըմնընտա հայվանլարըն էչքեալը խա-րիճիյէսի իլէ թապիյէթլէրինի նազարը տիգզաթա ալան ալիմ-լէր կէօրմիւլլէր քի , սուրէթի գափլանա , արսլանա , մէյմունա քէչիյէ գօյունա վէ զայրիհում հայվանաթա միւշապիհ օլան քիմ-սէլէրտէ՝ հայվանաթը մէզքիւրէնին թապիի հիսպլէրինէ պիր մէյլի տէրունի պուլունմագտա տըր : Պու հիսսալլա՝ քէտի սի-մասընա միւշապլէթի պուլունան պիր ատէմին՝ միւրայի վէ խային , վէ թիւքի շէքլինէ պէնգէր քիմսէնին՝ ուսթա վէ հիլլէ-պազ օլմասը լազըմ՝ կէլէճէք տիր :

Տիմէք տիր քի պու մա'րիֆէթ սայէսինտէ՝ միւնասիպէթ վէ տօսթլուգ փէյտա էթտիլիմիզ քիմսէլէրի , ուզուն վագթա վէ թէճրիւպէյէ պէքլէմէյէրէք թանըեապիլլէճէյիզ , Ֆազաթ թէք-

միլ դարար վերէպիւմէք իչիւն՝ մալիւմաթը քեամիլէ վէ տիգդա-
թը թաւմէ լազըմ տըր վէ սալթ պիր իքի իշարէթլէ հիւքմ էթ-
մէք տօղրու տէյիլ տիր : (1)

(1) Իլլի գըեաֆէթի ճիւմճիւմէ (Գանգաքանութիւն) կիպի պու իլմ
տախի, նիչէ պէյիւք քիմիւէր թարաֆընտան՝ մուսատտագ պիր իլմ հա-
լինտէ թաւլիյէ էտիլմէքտէ իսէ տէ, հալա ումումէն գապուլ օլումմուշ
պիւ շէյ տէյիլ աիր, վէ շու պէնտտէ է՛ն զիեատէ տէլիլիմիլ օլան Ա. Տը-
պէնին պէեանընըն զըտտը օլարագ պունա ասըլտըլ պիր գըեա" տէեու իթի-
պար էտէնլէր տէ վար տըր : Ֆագաթ, ինստըն գալվայը ագլիյէ վէ ախա-
գիյէսինին անասըր վէ էսասընըն՝ թէրքիպի ազալիսի տախիլինտէ մէրքիւղ
պուլընմուր էֆքեարը մէյտանտէ օլտուգճա պու գըեասըն՝ իլում սիլքինէ
կէչիպ իքմալ էտիլմէսի իճթիմալտէն պսիտ տէկիլ տիր :

اصد وصفي - محمد

